

Pomocný text

DIRICHLETŮV
PRINCIP

Pod tímto vznešeným názvem se skrývá jednoduchá skutečnost: pokud máme v místnosti n židlí a více než n lidí a víme, že všichni lidé sedí na židli, pak víme i to, že na některé židli sedí alespoň dva lidé. Poněkud obecněji: pokud máme n přihrádek a více než $n \cdot k$ objektů, pak do některé přihrádky spadá alespoň $k + 1$ objektů.

Teď uvedeme dva příklady, na kterých bude jasné, jak se tento princip dá použít. (Pokud jste o Dirichleově principu slyšeli, určitě je znáte.)

Příklad 1. Na večíрку je n hostů. Pokud A zná B , pak i B zná A . Navíc vždy A zná A . Dokažte, že dva hosté znají stejný počet hostů.

Řešení. Hosty rozdělíme do skupin podle toho, kolik lidí znají. Není možné, aby na večíрку byl někdo, kdo zná jen sám sebe, a současně někdo, kdo zná všechny. A to z toho důvodu, že ten, který zná všechny by musel znát i toho, který zná jen sám sebe. Ale to není možné, protože ten, který zná jen sám sebe by musel znát toho, co zná všechny. Proto je skupin nejvýše $n - 1$. Protože lidí je n , jsou v nějaké skupině dle Dirichletova principu alespoň dva a my máme vyhráno, protože jsme dokázali to, co se po nás chtělo.

Příklad 2. Je dáno 2009 čísel. Ukažte, že rozdíl nějakých dvou je dělitelný 2008.

Řešení. Čísla rozdělíme podle toho, jaký zbytek dávají po dělení 2008. Takto je rozdělíme do 2008 skupin, v jedné jsou dle Dirichletova principu dvě čísla, obě dávají zbytek z . Jedno je $2008k + z$, druhé $2008l + z$, jejich rozdíl je $2008(k - l)$. Našli jsme takto dvě čísla, jejichž rozdíl je dělitelný 2008.